

Pokope a sprístupnené: volebné výsledky volieb 1929 – 2006 za obce Slovenska

VLADIMÍR KRIVÝ

Na prelome marca a apríla 2010 bola dokončená a vzápätí sprístupnená verejnosti nová elektronická databáza. Sú v nej uložené výsledky slobodných volieb v období 1929 – 2006 za všetky obce Slovenska.

Pre každú obec a každé voľby sú to najmä počty hlasov, ktoré získali všetky jednotlivé kandidujúce politické strany.

Rozsiahla databáza bola vytvorená z printových údajov nájdených v Národnom archívu ČR za voľby v rokoch 1929 a 1935 (do Poslaneckej snemovne NZ), 1946 (do Ústavodarného zhromaždenia), z elektronických údajov Štatistického úradu SR za voľby 1990 a 1992 (do Slovenskej národnej rady), 1994 – 2006 (do Národnej rady SR), ako aj z cenзовých štatistických zisťovaní z rokov 1930, 1991 a 2001 (išlo o celkové počty obyvateľov v obciach a o počty obyvateľov podľa národnosti a vierovyznania).

Je umiestnená na stránke Slovenského archívu sociálnych dát <http://sasd.sav.sk/sk/>, po jednoduchom vyhľadaní databázy a následnej registrácii obdrží záujemca v priebehu niekoľkých sekúnd prístupový kód. Môže si ju potom stiahnuť a s údajmi pracovať. Vrelo sa ale odporúča začať preštudovaním obsiahlejšieho vysvetlenia, ktoré je zatiaľ k dispozícii iba v slovenčine. Obsahuje nasledovné časti: vysvetlenia ako s databázou pracovať a upozornenia, na ktoré okolnosti si dávať pozor; voľby a kandidujúce politické strany, resp. koalície; chyby v údajoch (v štatistickej správe) a úpravy, ktoré sa uskutočnili; použitá literatúra a pramene; kontrola a testovanie databázy; poďakovania; podmienky používania databázy a spôsob citovania; zámery rozvoja databázy do blízkej budúcnosti.

Údajová báza je k dispozícii vo dvoch formátoch: vo formáte Excel a vo formáte SPSS (Statistical Package for Social Sciences). Pre otvorenie a prácu s excelovským súborom (vyhľadávanie, prezeranie, výpočty) je ale potrebné disponovať novšou verziou programu Excel 2007.

Celá matica obsahuje 3627 údajových riadkov a 280 stĺpcov, teda viac ako jeden milión číselných buniek (cells). Až na výnimky platí „čo riadok, to obec“. Výnimky sa týkajú Bratislavy a Košíc: obe sú zastúpené ako mestá a v niektorých rokoch aj ako ich časti. Na „zdvojenie“ Bratislavy i Košíc v niektorých obobiach treba pamätať ešte pred výpočtami a nepotrebné (celé mestá alebo ich časti) odfiltrovať.

Azda najťažšou operáciou pri tvorbe databázy bolo vytvorenie a usporiadanie korpusu obcí tak, aby bola zachovaná ich identita v celom období, resp. aby sa zachytilo ukončenie tejto identity v dôsledku pričlenenia k inej obci či iného spôsobu administratívneho zániku obce. Prvým veľkým problémom bolo vyrovnať sa s masovým povojnovým premenovávaním. Druhým zasa časté odčleňovania, zlučovania, pričleňovania a neraz opätovné odčleňovania, prípadne medzištátne územné zmeny, zatopenia územia priehradou, vytvorenie vojenských obvodov a pod. Najlepšou pomôckou pri riešení týchto problémov bola publikácia M. Majtána o historickom vývine názvov obcí. Napriek všetkým ťažkostiam sa podarilo rekonštruovať identitu a trvanie jednotlivých obcí.

Názvy **obcí** sú v každom riadku matice uvedené iba v tých voľbách, kedy tieto sídla ako samostatné obce jestvovali. Naproti **okres a kraj** sme určovali aj v prípadoch (rokoch, voľbách), kedy obec ešte alebo už neexistovala. Zväčša sa tak rozhodlo podľa okresnej (resp. krajovej) príslušnosti obce „cieľového začlenenia“, resp. obce, z ktorej sa nová neskôr vyčlenila. Účelom takéhoto úplného identifikovania regiónu je možnosť prepojiť v analýzach volebné výsledky z historicky rôznych období a z rôznych administratívnych vymedzení okresov.

Vo voľbách 1929, 1935 i 1946 sa hojne vyskytovali tzv. „prikázané obce“. V menšom počte prípadov sa obdobné udialo aj vo voľbách v roku 1990, vtedy sa však tomu tak nehovorilo a je to vôbec menej známe. Administratívne bolo vopred rozhodnuté, že hlasy z niektorých obcí nebudú zachytené v nich, ale v niektorej blízkej, určenej obci. Databáza obsahuje informácie o konkrétnych presmerovaniach.

V pôvodných dátach z volieb 1929 a 1935 sme identifikovali niektoré, zväčša menšie chyby. Napríklad pre voľby 1929 sme v použitej štatistickej správe, z ktorej sme vychádzali, našli takmer osem desiatok chýb z približne 59000 číselných buniek. Väčšinu z nich sme v databáze dokázali odstrániť, všetky úpravy sú tu dokumentované. Výsledné celoslovenské súčty v pôvodných správach a v databáze boli porovnané, pri voľbách 1929 a 1935 sme našli niektoré nevelké rozdiely. Zistili sme, že tie boli spôsobené niekoľkými nesprávnymi spočítaniami údajov v pôvodnej štatistickej správe.

V najbližších mesiacoch sa autor pokúsi o niekoľko zlepšení databázy, cieľom je najmä doplniť ju o výsledky parlamentných volieb v roku 2010 a sprístupniť vysvetlenia k databáze aj v angličtine.

Cituj:

KRIVÝ, Vladimír: Pokope a sprístupnené: volebné výsledky volieb 1929 – 2006 za obce Slovenska.

In *Forum Historiae*, 2010, roč. 4, č. 1. ISSN 1337-6861

http://www.forumhistoriae.sk/FH1_2010/texty_1_2010/krivy.pdf

• • •

PhDr. Vladimír Krivý, CSc., autor databázy Výsledky parlamentných volieb od roku 1929 za všetky obce Slovenska (http://sasd.sav.sk/sk/data_katalog_abs.php?id=sasd_2010001), je samostatný vedecký pracovník Sociologického ústavu SAV v Bratislave. Info: http://www.sav.sk/?lang=sk&charset=&doc=org-user&user_no=2791

Kontakt: vladimir.krivy@savba.sk